

РЕЦЕНЗИЯ

от проф.дн Младен Стефанов Велев, Технически университет - София
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент” в
област на висше образование – 3. Социални, стопански и правни науки,
по професионално направление – 3.7. Администрация и управление,
специалност – „Управление на интелектуалната собственост“

В конкурса за доцент, обявен в Държавен вестник, бр. 55/27.06.2023 г. и на сайта на ТУ-Габрово за нуждите на катедра „Социални и стопански науки” към факултет „Стопански”, като кандидат участва гл. ас. д-р Венцислава Александрова Николова-Минкова.

1. Кратки биографични данни

Гл. ас. д-р Венцислава Александрова Николова-Минкова е родена през 1986 г. Бакалавърска степен е придобила в Технически университет – Габрово, а магистърска степен в СА „Д.А.Ценов“ - Свищов. Доктор е по «Икономика и управление (Търговия)» от 2016 г.

През периода 2008 г. до 2012 г. д-р Николова-Минкова последователно е работила като Експерт обслужване клиенти в „Банка Пиреос България“ АД и като специалист в сферата на търговията към АРОН С ООД, гр. Габрово и Даритекс ЕООД, гр. Габрово. От 2012 г. е редовен асистент към Стопански факултет на Технически университет - Габрово. От 2016 е избрана за главен асистент.

Д-р Николова-Минкова ползва английски и немски езици. Има добри компютърни умения. Тя е придобила допълнителна квалификация в направления, свързани с работата ѝ на преподавател и изследовател.

Д-р Николова-Минкова е активен участник в образователната, научната и административната дейност на факултета. Тя има общо над 60 научни публикации в областта на администрацията и управлението. Участвала е в работата по голям брой научно-изследователски и образователни проекти, в това число международни и национални. Рецензент е към две международни списания.

2. Общо описание на представените материали

Кандидатът д-р Николова-Минкова участва в конкурса за заемане на академична длъжност „Доцент” с 34 научни труда, разпределени както следва:

1. Монография – 1 бр. (самостоятелно разработена);
2. Учебници – 2 бр. (самостоятелно разработени);
3. Учебно пособие – 1 бр. (самостоятелно разработено);
4. Студии – 3 бр. (самостоятелно разработени) - реферирани и индексирани в SCOPUS;
5. Статии – 10 бр. (8 бр. самостоятелно разработени), в т.ч.:
 - публикувани в чуждестранни списания – 2 бр.
 - публикувани в български списания – 8 бр.

6. Публикации в сборници на конференции – 17 бр. (14 бр. самостоятелно разработени), в т.ч.:
- на международни научни конференции в чужбина – 5 бр.
 - на международни научни конференции в България – 7 бр.
 - на национални научни конференции – 5 бр.

Количествената и структурната характеристика на научните публикации дава основание за следните изводи и оценки:

1. Кандидатката участва в конкурса за „доцент” с достатъчно количество и обем научни трудове.
2. Представените трудове не повтарят публикациите, свързани с дисертацията за получаване на научната и образователна степен „доктор“;
3. Кандидатката напълно изпълнява минималните национални и на ТУ - Габрово изисквания за заемане на исканата академична длъжност.
4. Всичките трудове на кандидатката са посветени на научни и приложни проблеми в областта на обявения конкурс. Това дава основание да се заключи, че тя има трайни интереси в областта на управлението на интелектуалната собственост;
5. В структурата на научните трудове е налице добър баланс между написаните статии и научни доклади.
6. По-голямата част от трудовете на кандидатката са самостоятелно разработени, което свидетелства, че тя има способността за самостоятелно изследване и изява. В същото време това може да се отчете и като слабост, защото обикновено работата в научни екипи води до по-значими резултати.
7. Основните научни трудове на кандидатката са публикувани от престижни наши и чуждестранни издателства и в известни издания, което свидетелства за високото им качество и може да се предположи, че са достигнали до широката аудитория.
8. Отпечатаните монография, студии и статии, както и изявите на кандидатката на научни конференции, в т.ч. и на международни, свидетелстват, че тя е получила обществено признание и е позната в България и в чужбина.

3. Отражение на научните публикации на кандидата в научната общност (известни цитирания)

От предоставената ми справка преценявам, че публикациите на гл. ас. Николова-Минкова са цитирани 19 пъти, в това число и в чужбина. Може да се допусне, че този списък не е пълен, поради затрудненията в набирането на необходимата информация, предвид липсата в страната ни на система за следене на цитиранията. Броят на цитиранията свидетелства, че **научните публикации на кандидата са получили обществено признание и се използват от научната общност.**

4. Обзор на съдържанието и резултатите в представените трудове

Представените трудове по конкурса могат да бъдат групирани в няколко обособени **тематични области:**

1. Управление на интелектуалната собственост, в т.ч.:
 - 1.1. Управление на интелектуалната собственост в качеството ѝ на актив за компаниите;

1.2. Управление на интелектуалната собственост за постигане на конкурентоспособност;

2. Правата върху обекти на интелектуална собственост в качеството на индикатор за бизнес анализи, в т.ч.:

2.1. Правата върху обекти на интелектуалната собственост като индикатор за бизнес средата;

2.2. Правата върху обекти на интелектуалната собственост като индикатор за устойчиво развитие.

Постигнати са резултати със значимост за науката и практиката. Това се доказва от факта, че научните разработки и резултатите от изследванията на авторката са цитирани многократно и са ползвани в разработките на редица други автори.

На тази основа проличава личният принос на гл. ас. Николова-Минкова, изразяващ се главно в задълбочено изследване, творческо осмисляне и доразвиване на теорията и методологията в областта, в която е работила. Моята оценка за личния принос на кандидата е висока.

Посигнатите резултати биха могли да се отнесат към **следните групи:**

- обогатяване, конкретизиране и прецизиране на съществуващи научни знания;
- доказване с нови средства на съществени нови страни в съществуващи научни проблеми и теории;
- приложение на съществуващи методи за решение на конкретни проблеми с формулирани изводи и препоръки за практиката.

5. Обща характеристика на дейността на кандидата

5.1. Учебно-педагогическа дейност (работа със студенти и докторанти)

Гл. ас. Николова-Минкова е с достатъчен опит на университетски преподавател. От 2012 г. е редовен асистент към Стопански факултет на Технически университет - Габрово. От 2016 е избрана за главен асистент. Води упражнения и лекции по дисциплини в областта на конкурса. Била е научен ръководител на голям брой успешно защитили дипломанти.

Анализът на научните публикации на д-р Николова-Минкова и предоставената ми информация, показват, че тя тясно свързва научно-изследователската, научно-приложната и преподавателската дейност. Успешно използва съвременни методи за обучение.

Автор е на 2 самостоятелно разработени учебници и 1 учебно пособие. Те са написани в добър стил и на добро научно и методическо равнище, отговарят на изискванията към учебната литература. Активно е участвала в работата по изследователски проекти, което е обогатило и осъвременило знанията и опита ѝ като изследовател и преподавател. Завършила е редица курсове за повишаване на квалификацията.

Оценявам учебно-педагогическата дейност на д-р Николова-Минкова, като отговаряща на изискванията за получаване на академична длъжност „Доцент”.

5.2. Научна и научно-приложна дейност

Анализът на публикациите на д-р Николова-Минкова и на научните проекти, в които е участвала, ми дава основание да заключа, че тя осъществява активна научна и научно приложна дейност в областта на обявения конкурс.

Трябва да се отбележи, че в научно-изследователската дейност на гл. ас. Николова-Минкова има последователност, логичност, приемственост, научна коректност и конструктивност. Личи нейния траен интерес към изследването на проблемите на интелектуалната собственост. Тя притежава афинитет и способности за тясно свързване на научните изследвания с практическата им приложимост. Прави впечатление добрата ѝ литературна осведоменост. Явно тя познава литературата по изследваните проблеми (в т.ч. и най-новата), овладяла е и успешно използва основните съвременни изследователски подходи, показала е способност и умения да систематизира и критично да осмисля класическите и новите теории, добре да формулира и да защитава своите тези.

5.3. Внедрителска дейност

Нямам информация за внедрителската дейност на д-р Николова-Минкова. В същото време трябва да се има предвид, че тя е участвала в работата на редица научни проекти, чиито резултати са приети от възложителите. Освен това нейните разработки и резултатите от изследванията се ползват от редица други автори. Те са залегнали и в учебни материали в областта на интелектуалната собственост.

6. Приноси (научни, научно-приложни, приложни).

Според мен в представените от д-р Николова-Минкова трудове по конкурса се съдържат следните **основни приноси**:

I. Научни приноси

1. Обоснована е ролята на обектите на интелектуална собственост като актив за предприятията и важноста на осигуряването на закрила на иновационните разработки с цел извличане на икономически ползи и поддържане на определено равнище на конкурентоспособност [12].
2. Очертано е мястото на интелектуалната собственост в отделните сектори, като особено внимание е обърнато на правата върху интелектуална собственост в дигиталната среда [20].
3. Разработена е Система за причисляване на класовете на стоките и услугите по Ницката класификация към Класификацията на икономическите дейности с цел установяване специализацията на български и чуждестранни заявители и притежатели на права върху марки и приоритетните за развитие на икономически сектори [2].
4. Предложени са адаптирани дефиниции за концепциите за кръгова икономика и устойчиво развитие и са очертани техните особености и ролята им за насърчаване развитието на екологичните иновации [11].
5. Дефинирана е концепцията за екологичните иновации и са систематизирани авторови възгледи за техните класификации [30]. Представена е типология на еко-иновациите и тяхното развитие в Европа чрез данни за патентната активност, [11].

II. Научно-приложни приноси

6. Изведени са етапите в процеса на управление на интелектуалната собственост, както и проблемите на малките и средни предприятия (МСП), свързани с ефективното идентифициране и последващо управление на интелектуалните продукти [13] [23].
7. Представени са стратегиите за закрила и управление на интелектуалната собственост, като стратегически дейности за компаниите [12], [13], [24].
8. Систематизирани са конкурентните предимства и икономическите ползи, възникващи за компаниите при лицензиране на обекти на индустриална собственост. Представена е информация за видовете лицензии и техните специфики [18].
9. Проследено е развитието на марката от древността до съвременното, като е представена информация за нормативните документи (национални, регионални, международни), върху които се основава закрилата ѝ [M1].
10. Изведена е ролята на маркетинговия инструментариум на компаниите [6], [19], в процеса на трансформация на регистрираната марка в мощен бранд, генериращ положителни икономически изгоди за предприятията и повишаващ конкурентоспособността им [M1].
11. Извършен е литературен анализ и са обобщени конкурентните предимства, които създават търговските марки и брандовете за предприятията [M1] [16] [21] [22] и за потребителския избор [15].
12. Анализирани са методите за оценка стойността на търговските марки като нематериални активи за предприятията и върху тяхна основа и оценката на стойността на брандовете [M1], [7].
13. Изготвен е сравнителен анализ на секторите с най-високо стойностни брандове по отделни държави и е проследено изменението на стойността на брандовете под въздействие на непредвидими икономически кризи [6], [7], [9], [10], [14].
14. Анализирана е връзката между конкурентоспособността на държавите-членки на ЕС-27 и марковата им заявителска активност чрез прилагане на статистически методи [8].
15. Изследвана е марковата и патентната заявителска активност и регистрираните марки от български и чуждестранни маркозаявители и маркопритежатели [1] [3] и са изготвени прогнози за очакваното развитие на технологичните области [4] [17].
16. Разработена е Система за съответствие между Класификацията на икономическите дейности в България (КИД-2008) и Международната патентна класификация (МПК) [5].
17. Изготвен е сравнителен анализ на заявените и придобити права върху обекти на индустриална собственост в Република България и Република Сърбия, като са изведени съществуващите тенденции [25]
18. Изведена е ролята на управлението на отпадъците за изпълнение принципите на кръгова икономика [26]. Откроява се ролята на отпадната топлина като вторичен енергиен ресурс, [28].

19. Направен е анализ на патентната активност на държавите-членки на ЕС-27 в областта на екологичните технологии и са открити тези от тях, с най-висока активност [27].
20. Систематизирани са изследванията, използващи патентно-базирани индикатори за анализиране на иновационните процеси и технологичното развитие и е изготвен анализ на патентната активност в област Химия [29]

7. Оценка на личния принос на кандидата

Убеден съм, че посочените приноси са лично дело на д-р Николова-Минкова.

8. Критични бележки и препоръки

Внимателното проучване на научните трудове на д-р Николова-Минкова ми дава основание да обобщя, че в тях няма допуснати съществени пропуски, неточности или противоречия. Същевременно имам и някои **критични бележки**, които не се отразяват на крайната ми положителна оценка и по-скоро биха могли да се приемат като **препоръки** към бъдещата работа на авторката. По-важните от тях са:

- на места е необходима по-голяма научна аргументация на идеите на авторката;
- в част от трудовете не достатъчно ясно са открити приносите на кандидатката.

Препоръчвам в бъдещата ѝ работа на научен работник и изследовател тя по-смело да изразява и отстоява идеите си;

- научните трудове на кандидатката са предимно самостоятелни разработки.

Препоръчвам ѝ тя по-активно да се включва в колективни изследвания, които често водят до по-значими научни резултати;

- препоръчвам кандидатката да увеличи участието си в научно-изследователски разработки, резултатите от които периодично да публикува.

9. Лични впечатления

За съжаление нямам удоволствието да познавам кандидатката.

10. Заключение:

Д-р Николова-Минкова е утвърден преподавател в ТУ-Габрово с учебно-педагогическа дейност, която отговаря на изискванията за получаване на академична длъжност „Доцент”. В научните ѝ трудове се съдържат научни и научно-приложни приноси, имащи значимост за науката и практиката. Тя удовлетворява критериите за получаване на исканата академична длъжност, съгласно ЗРАСРБ и Правилника на ТУ-Габрово.

Имайки предвид гореизложеното, предлагам гл. ас. д-р Венцислава Александрова Николова-Минкова да бъде избрана за „доцент” в област на висше образование – 3. Социални, стопански и правни науки, по професионално направление – 3.7. Администрация и управление, специалност – „Управление на интелектуалната собственост“

20.10.2023 г.

Рецензент:

/.....п...../